

ЗНАЧЕННЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ

*С.С. Озеранська, здобувач вищої освіти групи Б-2/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Бухгалтерський облік як функція управління включає в себе безперервне і взаємозв'язане спостереження (сприйняття, збирання), реєстрацію, нагромадження і зберігання первинних фактів господарської діяльності підприємства з метою подальшої їх систематизації та обґрунтування у вигляді облікових показників, що відображують кількісну оцінку та якісну характеристику конкретних економічних явищ (процесів).

Первинний облік — це початкова стадія облікового процесу. Вимоги, що висуваються до змісту та порядку реєстрації інформації в первинних

документах, визначають вимоги до тих прийомів, якими реалізується функціональне призначення первинного обліку. Первинний облік – початкова стадія бухгалтерського обліку, на якій відбувається фіксування господарської операції в первинному документі, її зміна та реєстрація. Під час формування первинних документів в автоматизованій системі обліку, контролю та аналізу слід додержувати таких умов: відображення первинної інформації на машиночитаному носії; надання машиночитаному носію юридичної сили первинного документа; забезпечення можливості подальшого використання (обробки і зберігання) первинної інформації; забезпечення вірогідності первинної інформації та надійності роботи системи; використання сучасних засобів формування первинних даних [1].

Первинні документи є письмовим свідоцтвом, що фіксують та підтверджують господарські операції. Вони повинні складатися у момент проведення кожної господарської операції, а якщо це неможливо, то безпосередньо після її завершення.

Первинні документи повинні містити всю інформацію, необхідну для обліку основних засобів, а саме, дані про їх надходження і вибуття, місцезнаходження, стан збереження, амортизацію, переоцінку, зменшення (відновлення) корисності. При цьому якісні характеристики інформації, що міститься в первинних документах, повинні задовольняти вимогам та потребам усіх користувачів: як внутрішніх (управлінський персонал підприємства), так і зовнішніх (власники, аудиторі та інші користувачі).

Документи в системі бухгалтерського обліку мають важливе практичне, юридичне, контрольно-аналітичне, організаційно-управлінське та економічне значення.

Практичне значення документів в оперативно-господарській діяльності полягає в тому, що в них правильно і своєчасно реєструються усі розпорядчі та виконавчі дії (наприклад, відпуск матеріальних цінностей зі складу у виробництво, виплата з каси готівки, акцептування рахунків постачальників і перерахування грошових коштів з розрахункових рахунків та ін.)

Юридичне значення документів полягає в тому, що вони забезпечують доказове обґрунтування показників бухгалтерського обліку та звітності, встановлюють відповідальність виконавців за проведені господарські операції.

Контрольно-аналітичне значення документів полягає в тому, що вони служать джерелом контрольних даних при здійсненні внутрішньогосподарського контролю за рухом майна з метою встановлення законності та економічної доцільності здійснених операцій. Крім того, документи є джерелом отримання аудиторських доказів для зовнішніх аудиторів при проведенні ними як обов'язкових, так і ініціативних аудиторських перевірок з метою обґрунтованого рішення цілей і завдань аудиту, обумовлених договором між економічним суб'єктом і аудиторською організацією. Документи є також підставою проведення і джерелом інформації контролю і ревізії.

Документи мають важливе значення і для аналізу виробничо-господарської та фінансової діяльності з метою виявлення причин і винуватців нестач, втрат матеріальних і грошових коштів, непродуктивних витрат, для виявлення невикористаних (прихованих) резервів та їх мобілізації у виробництві.

Організаційно-управлінське значення документів полягає в тому, що шляхом системного використання інформації, носієм якої є бухгалтерські документи, можна домогтися оптимальної взаємодії всіх функцій управління (обліку, планування, прогнозування, контролю, аналізу, регулювання) і всіх систем господарського механізму для досягнення намічених економічних показників і отримання максимального прибутку.

Економічне значення документів полягає в тому, що вони дозволяють зміцнювати господарський розрахунок в організації і в її підрозділах, що працюють на принципах самоконтролю, самоокупності та самофінансування. Дані первинних документів використовуються для визначення важливих економічних і виробничих показників, таких, як продуктивність праці, фондівіддача, матеріалівіддача тощо.

Отже, первинний бухгалтерський документ є письмовим свідченням того, що господарська операція має юридичну силу і не потребує подальших пояснень і деталізації. До обліку можуть прийматися тільки правильно оформлені первинні документи, які будуть мати юридичну силу.

Достовірність бухгалтерської інформації безпосередньо залежить від якості складеного документа. Тому кожен первинний обліковий документ, складений з дотриманням встановлених правил і вимог. Отже, під первинним обліком слід розуміти складову загальної системи обліку, яка формує первинні документи на підставі здійснення господарської операції і забезпечує ефективний контроль та управління за діяльністю суб'єкта господарювання [2].

Література:

1. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. Сопко, В. Завгородній – К. : КНЕУ, 2000. — 260 с.
2. Бурдюх Н. Роль документообігу у створенні ефективної системи обліку запасів / Н. Бурдюх // Економічний аналіз – 2010, Випуск 6. – С. 39 – 42.

***Науковий керівник – Чебан Ю.Ю.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***